

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii
ale lucrătorilor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor este elaborat de Ministerul Sănătății.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului este elaborat în temeiul art. 6 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, care prevede că actele normative privind securitatea și sănătatea în muncă se aprobă de Guvern, și art. 49 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, care stabilește efectuarea examenelor medicale profilactice de către lucrătorii expuși riscurilor profesionale. Proiectul se regăsește în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (Clusterul 3, Capitolul 19, acțiunea nr. 18).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Organizarea și efectuarea examenelor medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor este în prezent reglementat la nivel național prin Hotărârea Guvernului nr. 1079/2023, cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor, care are un nivel minim de transpunere a prevederilor cu referire la supravegherea sănătății lucrătorilor expuși riscului profesional din aquis-ul european. Această hotărâre aprobă Regulamentul sanitar cu privire la supravegherea sănătății lucrătorilor și Regulamentul sanitar cu privire la examenele medicale obligatorii a lucrătorilor în scopul prevenirii bolilor transmisibile. Regulamentul sanitar cu privire la supravegherea sănătății lucrătorilor stabilește cerințe minime, responsabilitățile și obligațiile părților implicate în procesul de supraveghere a sănătății lucrătorilor față de riscurile pentru securitate și sănătate, precum și de prevenire a îmbolnăvirii lucrătorilor cu boli profesionale rezultate din expunerea la factorii de risc profesional chimici, fizici, fizico-chimici sau biologici caracteristici locului de muncă, din suprasolicitări a diferitor organe sau sisteme ale organismului în procesul de muncă. Regulamentul sanitar cu privire la examenele medicale obligatorii a lucrătorilor în scopul prevenirii bolilor transmisibile are drept scop depistarea precoce a lucrătorilor suspecti cu maladie transmisibilă și prevenirea înmulțirii bolilor infecțioase. Cadrul normativ existent are un caracter perimat și necesită a fi ajustat, precum și aliniat la prevederile prevederilor actelor normative ale Organizației Internaționale a Muncii și Uniunii Europene. Sănătatea populației active pe piața muncii este determinată de distribuția și intensitatea factorilor determinanți ai sănătății, precum cei de natură socioeconomică, comportamentală și de mediu. Conform ghidului Organizației Internaționale a Muncii (OIM), supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor reprezintă un ansamblu integrat de servicii medico-sanitare și activități de sănătate publică orientate spre prevenirea și reducerea expunerii la factorii de risc profesionali, depistarea precoce și dispensarizarea bolilor profesionale și a celor legate de profesie, menținerea capacității de muncă și monitorizarea continuă a corelației dintre expunerea la factori de risc profesionali și efectele asupra sănătății. Potrivit publicațiilor comune ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) și OIM, la nivel global, în anul 2016 aproximativ 1,9 milioane de persoane au decedat din cauze atribuite expunerilor ocupaționale, dintre care 81% decese fiind condiționate de bolile profesionale și

19% leziuni traumatice. Totodată, povara totală a bolilor atribuită muncii, exprimată în ani de viață ajustați în funcție de dizabilitate (DALY), a fost de circa 90 milioane ani. Cel mai devastator factor de risc profesional este programul prelungit de lucru, peste 55 ore/săptămână, ce a cauzat estimativ 745 000 de decese, urmat de expunerea la particule/gaze/fum (450 mii decese) și accidentele de muncă (363 mii decese). Un alt aspect, important de menționat, este distribuția gender, bărbații poartă o povară mai mare a bolilor legate de muncă decât femeile. Comparativ cu rata mortalității pentru ambele sexe (34,3 decese la 100 000 de persoane de vârstă activă), bărbații au avut o rată mai mare de deces la 51,4 decese la 100 000 de persoane de vârstă activă. Pentru femei, rata a fost de 17,2 decese la 100 000 de persoane de vârstă activă. Este necesar de subliniat că două treimi din mortalitatea atribuită muncii este condiționată de bronhopneumopatie obstructivă cronică (450 mii decese), accidentul vascular cerebral (398 mii decese) și boala cardiacă ischemică (347 mii decese).

În Regiunea Europeană a OMS, condițiile nefavorabile de muncă se asociază anual cu circa 300 000 de decese legate de muncă și pierderi economice estimate la 4% din PIB, în contextul unei acoperiri încă insuficiente cu servicii de sănătate ocupațională în numeroase state. Conform datelor publicate de către Eurostat, în anul 2022 la nivelul Uniunii Europene, s-a înregistrat 2,97 milioane de accidente non-fatale și 3 286 accidente fatale.

Examenul medical la angajare sunt supuse toate persoanele care urmează a fi angajate, care își schimbă locul de muncă sau sunt detașate în alte locuri de muncă ori alte activități (în cadrul aceleiași unități economice). Pe parcursul anului 2024 au beneficiat de examene medicale la angajare 11539 lucrători, dintre care 97,4% admiși (comparativ cu 12797 examinați, dintre care 97,5 % admiși la muncă în 2023 și 11520 examinați dintre care 98,3 % admiși în 2022). Ca rezultat se observă o scădere atât a numărului de angajați examinați cât și admiși în 2024 comparativ cu 2023 (Fig.1). Unii din factorii cauzali ce au dus la scăderea numărului de salariați examinați și admiși în timpul examenului medical la angajare au fost fie reducerea numărului de companii, fie migrația populației apte de muncă peste hotarele țării sau chiar neglijarea organizării examenului medical.

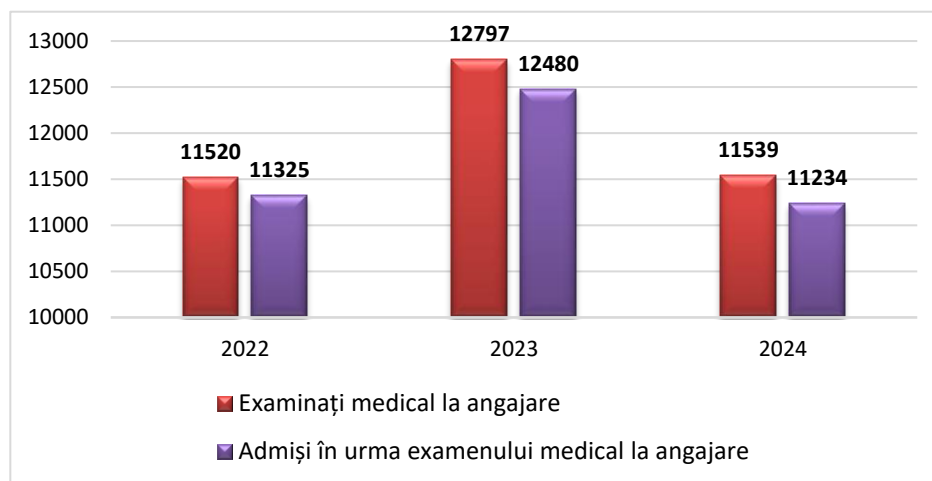

Figura 1. Numărul total de lucrători examinați la angajare și admiși în câmpul muncii, 2022-2024, abs,

Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS) în anul 2024 numărul total al populației ocupate în ramurile economiei naționale a constituit 853 900. Astfel reieșind din datele prezentate de Centrele de Sănătate Publică teritoriale în *Raportul statistic privind supravegherea și controlul de stat a sănătății publice în raion, municipiu (f.18-săn)* pentru aceeași perioadă numărul de lucrători examinați pentru examenele medicale periodice a

constituit 79 512 persoane sau 9,3% din populația ocupată, dintre care admiși au fost 78 556 persoane sau 98,8 % din lucrătorii care au efectuat examenul medical periodic. În anul 2023 numărul total al populației ocupate a constituit 886 900 dintre care doar 90 253 (10,2%) examinați, și 94,5 % admiși în câmpul muncii, iar în 2022- din totalul de 862 300 doar 89 526 (10,4%) examinați, dintre care 92 % admiși la muncă.(Fig.2)

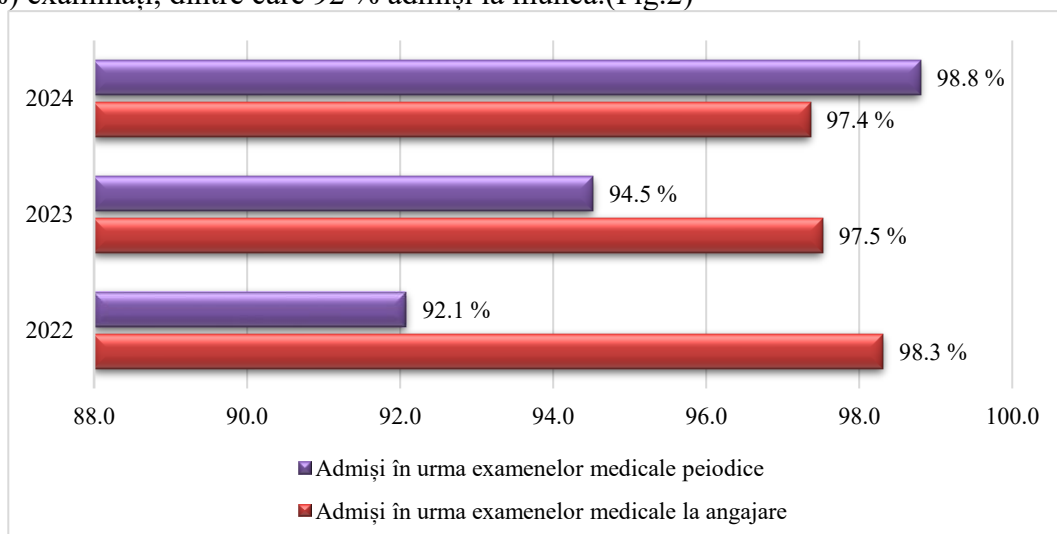

Figura 2. Ponderea persoanelor admise la muncă în urma examenelor medicale la angajare și periodice, 2022-2024

Supravegherea în dinamică a stării de sănătate a lucrătorilor, depistarea la o etapă precoce a bolilor care pot constitui contraindicații pentru continuarea activității la locul de muncă cât și diagnosticarea în stadii incipiente a bolilor profesionale și celor legate de profesie, are loc în timpul efectuării examenului medical periodic. Frecvența examenelor medicale periodice este determinată de prezența factorilor profesionali la care persoana este expusă în timpul activității.

Important de menționat că fiecare angajator este obligat prin legislația națională anual să asigure organizarea și efectuarea supravegherii medicale a lucrătorilor expuși factorilor de risc profesional. Tendința multianuală este alarmantă, analiza datelor privind ponderea persoanelor examinate medical evidențiază o tendință de scădere a examinării stării de sănătate a angajaților de la 11,7% în anul 2022 până la 10,7 % în anul 2024. Procentul persoanelor neexamineate în toți cei trei ani rămâne la un nivel ridicat. (Fig.3).

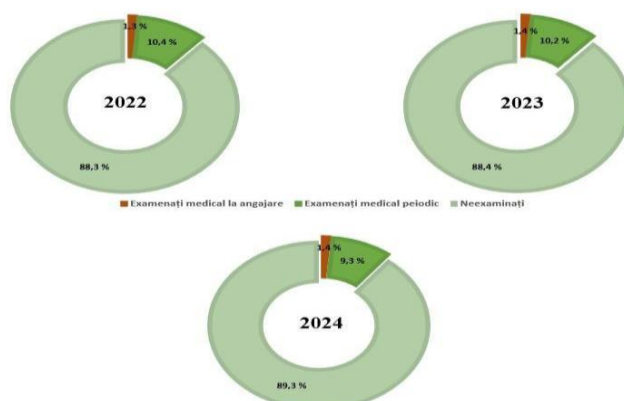

Figura 3. Ponderea persoanelor examinate medical în perioada anilor 2022-2024

Analiza datelor cu privire la acoperirea cu examene medicale periodice în funcție de ramurile economiei naționale, denotă faptul că, cel mai mic nivel a revenit domeniilor: *Comerț cu ridicata și cu amănuntul, activităților de cazare și alimentație publică*, în anul 2024, din

totalul 150 200 de lucrători, doar 1995 (1,3 %) persoane au fost supuși supravegherii medicale periodice. În domeniul *agricultura, silvicultură și pescuit*, din totalul de 154 600 doar 5 298 (3,4%) persoane (Fig. 4).

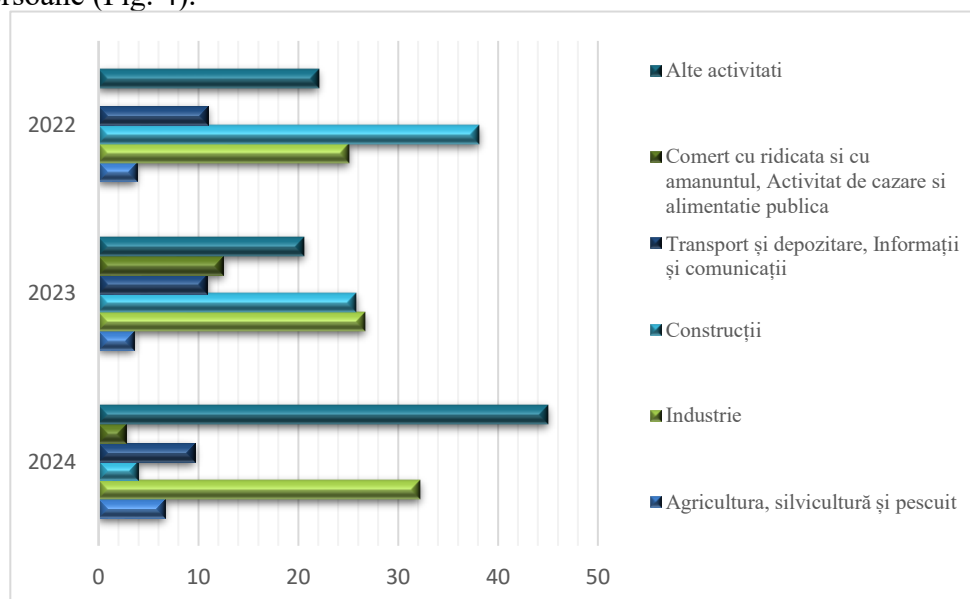

Figura 4. Acoperirea cu examene medicale periodice, pe ramuri ale economiei naționale, conform secțiunilor din CAEM rev. 2, %

Conform datelor prezentate în același raport statistic (*f.18-săn*), menționăm că, în anul 2024 din cei 78 556 persoane admise pentru continuarea activității profesionale, 441 de angajați (dintre care 99 femei) au fost *transferați temporar* la alt loc de muncă cu excluderea factorului profesional de risc în domeniile: industriei 34,9%, agricultură silvicultură și pescuit 9,1%, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat 8,4%. Concomitent din 501 de angajați (dintre care 155 femei) au fost *transferați permanent* cu excluderea factorului profesional de risc, în domeniul industriei 21,3%, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat 12,4%, sănătate și asistență socială 9,4%, construcții 7,3%.

În vederea confirmării aptitudinii lucrătorului pentru exercitarea funcției deținute anterior se efectuează examenul medical la reluarea activității. Acest tip de examen are loc după întreruperea activității pe o perioadă de cel puțin o lună din motive de sănătate, sau de cel puțin 6 luni din alte motive, în scop de a verifica dacă starea de sănătate a lucrătorului îi permite reluarea în condiții de siguranță la un alt loc de muncă în domeniul profesional. În anul de referință 3548 au fost examinați medical la reluarea activității, respectiv 3540 admiși în câmpul muncii. O problemă identificată în acest sens constă în lipsa organizării examenului respectiv pentru angajații care au absentat o perioadă de timp mai mică de 6 luni (fie în urma unui concediu medical, concediu de îngrijire a copilului, concediu fără plată sau alte tipuri de absențe temporare). Totuși acest indicatorul a fost înregistrat în 6 teritorii și o instituție departamentală (tabelul 1).

**Lista teritoriilor în care a fost organizat examenul medical la reluarea activității,
anul 2024**

<i>Municipiu/Raion</i>	<i>Număr .de angajați examinați la angajare</i>	<i>Exami nați</i>	<i>Admiși la lucru</i>
Bălți	4148	1038	1038
Soroca	739	1192	1184
Ungheni	1239	46	46
Orhei	2035	37	37
Hâncești	270	34	34
Ceadâr Lunga	248	35	35
Direcția de Sănătate Publică Ministerul Apărării	135	135	135

Una din provocările prevederilor cadrului normativ actual este rezumarea serviciilor specializate de medicina muncii doar la serviciile oferite de către instituțiile medicale publice sau private, contractate de angajator. Respectiv, nu există posibilitatea dezvoltării serviciilor de sănătate ocupațională în cadrul întreprinderii sau instituției.

O provocare majoră la nivel național revine indicatorilor privind morbiditatea profesională și accidentelor de muncă care sunt în legătură etiologică directă cu factorii de risc profesionali. Deși statisticile oficiale indică o descreștere continuă a numărului de cazuri de boli profesionale în Republica Moldova, această tendință nu reflectă o îmbunătățire reală a condițiilor de muncă sau a sănătății lucrătorilor. Dimpotrivă, această situație scoate în evidență un șir de probleme actuale, precum: diagnosticarea și raportarea insuficientă a maladiilor profesionale și maladiilor legate de profesie; lipsa monitorizării eficiente, frica de raportare din partea angajaților, adresarea de regulă în stadii tardive ale bolii, cu grad avansat de pierdere a aptitudinii de muncă profesională care impune stabilirea gradului de dizabilitate.

Un alt aspect critic în acest sens revine numărului redus de medici în medicina muncii, actualmente în țară activează 4 medici formați prin rezidențiat și circa 30 cu competențe în medicina muncii. În acest context, remarcăm faptul că în anul 2024, în timpul efectuării examenului medical periodic conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1079/2023 *cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor* a fost declarat un singur caz de boală profesională (conform CAEM rev. 2, înregistrat în domeniu agricultura, silvicultura și pescuit. Silvicultură și exploatare forestieră) de către Centrul republican de boli profesionale, ulterior confirmat în cadrul ședinței de către membrii Consiliul republican de boli profesionale, conform Anexei nr. 3 la ordinul Ministrului Sănătății nr. 97/2017. De remarcat este faptul că, în marea majoritate aceste cazuri se depistează doar în timpul adresării lucrătorului după asistență medicală primară sau specializată (Fig 5).

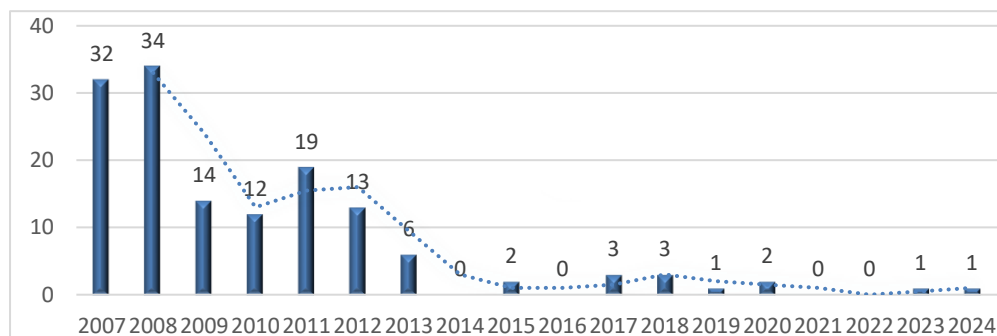

Figura 5. Dinamica morbidității prin boli profesionale în R. Moldova în aa.2007-2024, abs.

Regulamentul sanitar privind supravegherea sănătății lucrătorilor expuși riscurilor profesionale vine să soluționeze problemele și lacunele care au fost identificate în perioada următoare adoptării Hotărârii Guvernului nr. 1025/2016 și Hotărârii Guvernului nr. 1079/2023, astfel încât să faciliteze aplicarea documentului de reglementare și identificarea amplă a persoanelor expuse factorilor de risc la locul de muncă și specificarea corectă a factorului de risc profesional, care determină spectrul investigațiilor clinice și paraclinice necesare de efectuat pentru a determina schimbările obiective în starea de sănătate a lucrătorilor examinați. Modificările și completările propuse în actul normativ nominalizat va contribui la o mai bună înțelegere a drepturilor și responsabilităților angajatului, angajatorului și prestatorii de servicii specializate de medicina muncii.

Prezentul Regulament prevede măsuri pentru asigurarea unei supravegheri naționale eficiente și transparente în domeniul medicinei muncii, având în vedere capacitatea instituțională redusă a Centrului Republican de Boli Profesionale din cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” de a realiza, în mod adecvat, activitățile de analiză, coordonare metodologică, evaluare a contestațiilor și monitorizare a afecțiunilor profesionale și legate de muncă la nivel național.

Proiectul reglementează aspectele organizatorice și de funcționare a tuturor actorilor implicați în organizarea și efectuarea examenelor medicale, descrie scopul, obiectivele și procedura de efectuare a tuturor tipurilor de examene medicale profilactice, inclusiv procedura de contestare a concluziei cu referire la aptitudinea de muncă.

Urmare aprobării proiectului actului normativ, se anticipează îmbunătățirea accesului lucrătorilor la servicii medicale specializate de medicina muncii, precum și consolidarea măsurilor de menținere, protecție și promovare a stării de sănătate a angajaților expuși riscurilor la locul de muncă.

În contextul problemelor expuse supra, se identifică următoarele persoane/entități afectate:

1) angajatorii: se confruntă cu un cadru normativ depășit și confuz, iar organizarea dificilă și efectuarea costisitoare a examenelor medicale profilactice duce la povara financiară asociată nu numai prețurilor direct asociate examenelor medicale, dar și orelor pierdute în asociate cu organizarea examenelor, dar nu în ultimul rând costuri asociate incapacității de muncă temporare a lucrătorilor;

2) lucrătorii: lipsa unei supravegheri calitative a stării de sănătate poate prezenta un risc pentru sănătatea și viața acestora.

3) statul/bugetul public: morbiditatea angajaților cauzată expunerea la riscul profesional și supravegherea superficială a stării de sănătate a lucrătorilor, este mascată sub aspectul morbidității populației generale;

4) partenerii sociali: reprezentanții salariaților care promovează protecția socială și siguranța la locul de muncă vor susține transpunerea prevederilor Directivelor UE și vor monitoriza implementarea acestora.

Adoptarea acestui act normativ reprezintă un pas esențial pentru protejarea sănătății lucrătorilor, creșterea nivelului de conformitate cu angajamentele de integrare europeană și susținerea unui mediu de muncă sigur și durabil.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul general al proiectului este protecția sănătății lucrătorilor, prevenirea și diagnosticarea rapidă a oricărei modificări în starea de sănătate asociate expunerii la riscul profesional, rezultatele căreia vor fi luate în considerare la aplicarea măsurilor preventive pentru locul de muncă a lucrătorului.

Din obiectivul general rezidă următoarele obiective specifice:

1. optimizarea supravegherii sănătății lucrătorilor expuși riscurilor profesionale;
2. creșterea eficacității examenelor medicale profilactice a lucrătorilor în raport cu munca;

3. creșterea plenitudinii identificării lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă;
4. diminuarea riscului apariției și răspândirii bolilor transmisibile în relație cu munca.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii de Guvern introduce un set amplu de modificări ce urmăresc modernizarea și eficientizarea sistemului de supraveghere a sănătății lucrătorilor în raport cu munca, alinierea la bunele practici internaționale și consolidarea capacității instituțiilor implicate. Elementele de noutate cuprinse în proiect sunt:

1. Revizuirea frecvenței examenului medical periodic: Proiectul propune ajustarea periodicității supravegherii stării de sănătate a lucrătorilor expuși riscurilor profesionale, prin extinderea intervalului dintre examenele medicale periodice de la 12 luni la 24 sau 36 de luni, în funcție de riscurile profesionale specifice fiecărui loc de muncă. Această modificare are ca scop utilizarea mai eficientă a resurselor medicale, adaptarea supravegherii la riscurile reale identificate și reducerea sarcinilor administrative pentru angajatori, fără a diminua nivelul de protecție a sănătății lucrătorilor.

2. Proiectul propune extinderea rețelei de prestatori ai serviciilor specializate de medicină a muncii, prin diversificarea modalităților de furnizare a acestor servicii. Astfel, întreprinderile și instituțiile vor avea posibilitatea de a organiza propriile cabinete de medicină a muncii în cadrul unității, asigurând supravegherea stării de sănătate a propriilor angajați. Totodată, se prevede înființarea cabinetelor individuale de medicină a muncii, care vor putea presta servicii în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, contribuind la creșterea accesului acestora la servicii de specialitate de calitate. Prin aceste măsuri, proiectul urmărește reducerea deficitului de prestatori, facilitarea accesibilității serviciilor și descentralizarea supravegherii medicale, astfel încât lucrătorii și angajatorii să beneficieze de o acoperire mai bună și mai eficientă.

3. Proiectul prevede actualizarea și modernizarea documentației utilizate în procesul de supraveghere a sănătății lucrătorilor, astfel încât aceasta să corespundă cerințelor actuale și necesităților reale din domeniul medicinei muncii. Revizuirea setului de documente are drept scop simplificarea procedurilor administrative, reducerea volumului birocratic și facilitarea activității atât pentru prestatorii de servicii medicale, cât și pentru angajatori. Totodată, modernizarea documentației urmărește creșterea calității informațiilor colectate și îmbunătățirea trasabilității datelor privind expunerea profesională și starea de sănătate a lucrătorilor. Prin aceste măsuri, procesul de supraveghere medicală devine mai eficient, mai transparent și mai orientat spre protecția reală a sănătății în muncă

4. Actualizarea tipurilor de examene medicale și a procedurilor de efectuare: proiectul propune modernizarea clasificării tipurilor de examene medicale prevăzute în supravegherea sănătății lucrătorilor și actualizarea procedurilor de efectuare a acestora, pentru a corespunde evoluției riscurilor ocupaționale, progresului tehnologic și standardelor internaționale.

5. Proiectul prevede clarificarea și actualizarea responsabilităților tuturor actorilor implicați în procesul de supraveghere a sănătății lucrătorilor și gestionarea riscurilor profesionale. Astfel, sunt definite și revizuite atribuțiile angajatorilor, ale lucrătorilor, ale prestatorilor de servicii specializate de medicină a muncii, precum și rolurile instituționale ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și ale Inspectoratului de Stat al Muncii. Prin aceste clarificări, se consolidează cadrul de implementare, se asigură o mai mare transparență și se stabilesc obligații precise pentru fiecare parte.

6. Proiectul prevede redirecționarea atribuțiilor Centrului Republican de Boli Profesionale din cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” către comisia multidisciplinară în sănătate ocupațională, cu rol în evaluarea și soluționarea contestațiilor privind aptitudinea de muncă. Această schimbare are ca obiectiv creșterea transparenței și echității procedurilor, prin separarea clară a funcțiilor și instituirea unor mecanisme independente de revizuire. Prin transferul responsabilităților către o structură formată din specialiști din diverse domenii, se asigură o evaluare mai obiectivă, mai profesionistă și mai echilibrată a cazurilor contestate.

Funcțiile profesionale, metodologice și clinice care necesită expertiză de specialitate sunt transferate către Comisia multidisciplinară în sănătate ocupațională, asigurând astfel o abordare științifică, actualizată și aliniată standardelor europene în domeniu. În paralel, atribuțiile privind convocarea acestei comisii sunt preluate de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, instituție cu infrastructură națională, personal de specialitate și capacitate de coordonare interinstituțională, ceea ce contribuie la creșterea coerenței instituționale, a eficienței manageriale și a transparenței proceselor.

Actualizările introduse prin proiect vor avea un impact semnificativ asupra eficienței și calității supravegherii sănătății lucrătorilor. Acestea vor contribui la creșterea eficacității examenelor medicale profilactice pentru persoanele expuse factorilor de risc profesionali, datorită unei abordări mai bine ajustate nivelului real de expunere. Totodată, procedurile modernizate, documentația standardizată și responsabilitățile clar definite vor îmbunătăți procesul de identificare a lucrătorilor expuși riscurilor profesionale.

Proiectul consolidează capacitatea instituțiilor medicale și a prestatorilor de a oferi servicii de calitate în domeniul medicinei muncii, prin introducerea unor standarde unitare și prin extinderea rețelei de furnizori. În același timp, măsurile propuse vor permite o utilizare mai eficientă a resurselor și vor reduce povara administrativă pentru angajatori, asigurând totodată menținerea unui nivel ridicat de protecție a sănătății lucrătorilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Această opțiune ar presupune menținerea cadrului normativ actual, fără intervenții legislative sau actualizări ale reglementărilor privind serviciile de sănătate ocupațională și supravegherea sănătății lucrătorilor expuși factorilor de risc profesionali. Analiza acestei opțiuni relevă însă o serie de consecințe semnificative care exclud posibilitatea adoptării sale.

Menținerea situației actuale ar perpetua nealinierea cadrului normativ național la cerințele, standardele și bunele practici europene în domeniul sănătății ocupaționale. Republica Moldova și-a asumat, prin angajamente internaționale și prin obiectivele sale în procesul de aderare la Uniunea Europeană, obligația de a transpune acquis-ul comunitar relevant până în anul 2025. Lipsa intervenției legislative ar conduce la neîndeplinirea acestor angajamente și ar afecta credibilitatea statului în ansamblu.

Totodată, lipsa intervenției normative ar menține un sistem fragmentat și depășit de supraveghere a sănătății lucrătorilor, în care:

- periodicitatea examinărilor medicale nu reflectă riscurile de la locul de muncă;
- procedurile de păstrare, transmitere și gestionare a dosarelor medicale sunt neuniforme;
- anumite categorii de lucrători (temporari, pe platforme digitale, la distanță, stagiarilor etc.) nu beneficiază de supraveghere medicală echivalentă cu lucrătorii permanenți;

– menținerea atribuțiilor actuale ale Centrului Republican de Boli Profesionale în cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” a fost analizată în procesul de elaborare a proiectului. În urma evaluării, această opțiune nu a fost reținută deoarece capacitățile instituționale, resursele umane și infrastructura existente nu permit exercitarea responsabilităților prevăzute de acquis-ul european. Totodată, limitările legate de personal, accesibilitate și funcționare indică necesitatea unor schimbări structurale mai ample pentru a asigura îmbunătățirea și modernizarea proceselor din domeniul sănătății ocupaționale. Aceste lacune afectează calitatea supravegherii sănătății lucrătorilor și reduc eficiența politicilor publice privind prevenirea bolilor profesionale și a celor legate de profesie.

Neadoptarea proiectului ar împiedica procesul de modernizare a sistemului instituțional din domeniul sănătății ocupaționale. În lipsa acestor modificări, nu ar putea fi extinsă rețeaua prestatorilor de servicii specializate de medicina muncii, inclusiv prin autorizarea cabinetelor individuale și a celor interne, ceea ce ar limita accesul lucrătorilor și angajatorilor la servicii calitative.

În același timp, rolul Inspectoratului de Stat al Muncii în verificarea modului de aplicare a procedurilor de supraveghere a sănătății lucrătorilor și a recomandărilor medicale nu ar putea fi consolidat, ceea ce ar menține limitări în asigurarea conformității la nivel de unități economice. Totodată, dezvoltarea Registrului electronic al supravegherii sănătății lucrătorilor ar rămâne blocată, împiedicând digitalizarea și centralizarea informațiilor necesare unui sistem modern și funcțional.

Opțiunea „A nu face nimic” ar avea consecințe directe asupra sănătății și calității vieții lucrătorilor. Fără intervenții, sistemul nu ar putea răspunde cerințelor supravegherii sănătății lucrătorilor expuși riscurilor profesionale, iar povara bolilor cronice legate de muncă ar continua să crească. Totodată, costurile pentru sistemul public de sănătate și angajatori ar rămâne ridicate. În aceste condiții, scenariul „A nu face nimic” nu a fost luat în considerare, deoarece ar împiedica transpunerea acquis-ului european, ar afecta calitatea vieții populației active și ar continua să genereze cheltuieli semnificative. De asemenea, ar bloca dezvoltarea serviciilor de sănătate ocupațională, menținându-le într-un cadru neadaptat necesităților actuale.

Prin urmare, menținerea cadrului existent nu reprezintă o opțiune viabilă pentru modernizarea domeniului și pentru respectarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Regulamentului va presupune un set de acțiuni esențiale pentru funcționarea coerentă a noilor prevederi. În primul rând, va fi necesară elaborarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei multidisciplinare în sănătate ocupațională, inclusiv stabilirea componenței sale nominale. De asemenea, va fi nevoie de adaptarea cadrului normativ secundar și a actelor administrative interne ale Ministerului Sănătății, ANSP, ISM, ANOFM și ale altor instituții relevante, astfel încât acestea să fie armonizate cu noile reguli.

Un alt element esențial îl constituie dezvoltarea și consolidarea Registrului privind monitorizarea lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă, care va servi drept instrument național centralizat pentru colectarea, gestionarea și analiza datelor privind expunerile profesionale și starea de sănătate a lucrătorilor. Această acțiune se regăsește în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (Clusterul 3, Capitolul 19, Anexa B).

Un element suplimentar al impactului asupra sectorului public îl constituie redistribuirea atribuțiilor Centrului Republican de Boli Profesionale. Această reorganizare permite utilizarea optimă a resurselor existente, creșterea accesibilității și transparenței serviciilor, o supraveghere mai eficientă și coordonată la nivel național, eliminarea fragmentării instituționale și modernizarea sistemului de sănătate ocupațională în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Aceste ajustări vor contribui la o mai bună coordonare între instituțiile publice competente și la creșterea capacității acestora de a implementa politicile de sănătate ocupațională.

Pe termen lung, aplicarea Regulamentului cu privire la supravegherea sănătății lucrătorilor este de natură să genereze beneficii semnificative pentru sectorul public, prin:

- prevenirea și depistarea precoce a bolilor profesionale și a bolilor legate de profesie, cu efecte favorabile asupra reducerii poverii de boală și a costurilor aferente tratamentului și incapacității de muncă;

- îmbunătățirea calității datelor privind sănătatea lucrătorilor și expunerile profesionale, ceea ce va permite fundamentarea mai riguroasă a politicilor publice în domeniul sănătății ocupaționale;

- susținerea unui mediu de muncă mai sigur și mai sănătos, cu efect pozitiv asupra productivității și asupra duratei active de participare pe piața muncii.

În concluzie, impactul asupra sectorului public este în mare parte favorabil, iar efortul moderat de implementare este justificat atât prin beneficiile pentru sănătatea publică, cât și prin necesitatea armonizării cadrului național cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul securității și sănătății în muncă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costurile asociate organizării și efectuării supravegherii stării de sănătate a lucrătorilor expuși riscului profesional sunt și vor fi suportate de către angajator, în conformitate cu prevederile legislative în domeniu. Pentru anumite categorii de lucrători, cum sunt ucenicii, precum și pentru efectuarea examenelor medicale post-expunerii profesionale, serviciile respective sunt și ar trebui în continuare să fie acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Deși, în prezent, aceste persoane beneficiază formal de examene medicale în baza asigurării, accesul lor la specialistul cu competență directă în domeniul riscurilor profesionale – medicul de medicină a muncii – este limitat. Această limitare reduce semnificativ eficiența actului medical și valoarea reală a examinării, deoarece doar specialistul în medicina muncii poate evalua în mod corespunzător impactul factorilor profesionali asupra sănătății lucrătorului. Prin urmare, este esențial ca examenele medicale post-expunere și cele ale ucenicilor, să fie acoperite integral din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Aceasta nu doar asigură echitate între categoriile de lucrători, dar garantează și protecția reală a sănătății ocupaționale, contribuind la prevenirea bolilor profesionale și la menținerea capacității de muncă a populației active.

Totodată, reevaluarea și stabilirea unei frecvențe adaptate a examenelor medicale periodice, periodicitate extinsă de la un an la doi sau chiar trei ani, în funcție de factorii de risc profesional, se va asigura o utilizare eficientă a resurselor, fără a compromite calitatea supravegherii medicale. Tabelele prezintă, cu titlu exemplificativ, anumiți factori de risc profesional pentru care frecvența evaluării este extinsă la o perioadă de doi sau trei ani, precum și cheltuielile suportate în prezent de către angajator, aferente unei perioade de referință, în comparație cu cheltuielile care vor fi suportate ulterior.

Factorul de risc profesional	Prețul examenului medical conform Hotărârii Guvernului nr. 1079/2023, periodicitatea examenului medical periodic-anual	Cheltuieli pentru 3 ani	Prețul examenului medical conform proiectului, periodicitatea examenului medical periodic-36 de luni	Cheltuieli pentru 3 ani
Azbest	486 lei	1458 lei	486 lei	486 lei
Silicați (cu excepția azbestului) - silicați simpli: Bentonită, caolin, sepiolită, steatită, zirconiu, orto- și metasilicați de sodiu - silicați dubli: mică, topaz, piatră ponce etc.	473 lei	1419 lei	473 lei	473 lei
Magneziu	292 lei	876 lei	292 lei	292 lei

Parafină brută	292 lei	876 lei	292 lei	292 lei
Pulberi cu conținut nesemnificativ de dioxid de siliciu liber cristalin (sub 5%) (lignit, sticlă, fibre minerale artificiale, carborund etc.)	486 lei	1458 lei	486 lei	486 lei
Lucrul la monitor	281 lei	843 lei	281 lei	281 lei

Astfel, se estimează că cheltuielile suportate de către angajator se vor reduce cu peste 60% față de nivelul actual, pe o perioadă de trei ani.

Factorul de risc profesional	Prețul examenului medical conform Hotărârii Guvernului nr. 1079/2023, periodicitatea examenului medical periodic-anual	Cheltuieli pentru 2 ani	Prețul examenului medical conform proiectului, periodicitatea examenului medical periodic-24 de luni	Cheltuieli pentru 2 ani
Ozon	380 lei	760 lei	380 lei	380 lei
Particule și pulberi organice de natură vegetală și animală, cu acțiune sensibilizantă și/sau iritantă (făină de grâu, cereale, tutun, bumbac, amestec de fibre textile, ricin, fanere etc.)	292 lei	584 lei	486 lei	486 lei
Temperatură ridicată și iradieri termice intensive	370 lei	740 lei	370 lei	370 lei
Temperatură scăzută	288 lei	576 lei	288 lei	288 lei
Radiații ultraviolete	384 lei	768 lei	384 lei	384 lei
Radiații infraroșii	281 lei	562 lei	281 lei	281 lei

În cazul factorilor de risc pentru care periodicitatea a fost revizuită la 24 de luni, se estimează că cheltuielile suportate de către angajator se vor reduce cu peste 30% față de nivelul actual, pe o perioadă de 24 de luni.

Adoptarea Regulamentului:

- nu implică cheltuieli noi majore pentru bugetul de stat,
- consolidează mecanismele existente de finanțare prin angajatori și FAOAM,
- optimizează costurile prin ajustarea periodică a examinărilor și prin clarificarea procedurilor,
- îmbunătățește calitatea supravegherii sănătății lucrătorilor,
- reduce pe termen lung povara financiară asupra sistemului public de sănătate prin prevenirea bolilor profesionale și a celor legate de muncă.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor va avea un impact semnificativ, dar echilibrat, asupra sectorului privat. În prezent, costurile aferente supravegherii sănătății lucrătorilor sunt suportate integral de angajatori, însă calitatea și uniformitatea acestor servicii diferă considerabil în funcție de prestator și de resursele disponibile. Prin noile reglementări, se urmărește micșorarea poverii financiare asupra mediului privat, și asigurarea calității, eficienței și uniformității supravegherii stării de sănătate, printr-o mai bună integrare a serviciilor de medicină a muncii. Regulamentul introduce criterii clare de organizare, funcționare și responsabilitate ale cabinetelor de medicină a muncii. Aceasta permite angajatorilor să dezvolte un cabinet de medicina muncii intern sau contracteze prestatori credibili, cu competență verificată, reducând riscurile legate de furnizarea unor servicii incomplete sau neconforme.

În plus, prin stabilirea unei frecvențe adaptate a examenelor medicale periodice, care poate fi extinsă de la un an la doi sau chiar trei ani, în funcție de factorii de risc profesional, se va asigura o utilizare eficientă a resurselor, fără a compromite calitatea supravegherii medicale. Această flexibilizare conduce la o utilizare rațională a resurselor și poate reduce costurile recurente pentru multe întreprinderi, fără a compromite securitatea și sănătatea în muncă.

Mai mult costurile administrative cu referire la remiterea fiecărui Act final, vor fi micșorate în baza remiterii anuale în format electronic a unui singur document - Nota informativă cu privire la supravegherea sănătății lucrătorilor expuși riscurilor profesionale. Pot apărea temporar unele costuri administrative pentru adaptarea procedurilor interne, actualizarea contractelor cu serviciile de medicină a muncii și instruirea personalului desemnat, însă acestea sunt marginale comparativ cu beneficiile pe termen lung.

Prin îmbunătățirea cadrului de supraveghere a sănătății lucrătorilor, se creează premisele unei relații mai transparente și mai eficiente între angajatori, serviciile medicale și autoritățile competente, favorizând prevenția și intervenția timpurie în cazurile de risc profesional. În același timp, alinierea la cele directivele europene în domeniul sănătății și securității în muncă consolidează credibilitatea și responsabilitatea socială a mediului privat din Republica Moldova, contribuind la modernizarea condițiilor de muncă, la protejarea capitalului uman și la creșterea durabilă a economiei naționale.

Suplimentar, noul cadru normativ introduce un mecanism îmbunătățit de contestare a aptitudinii în muncă, care va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat. Remiterea contestațiilor devine accesibilă și eficientă, fiind posibilă prin mai multe modalități, ceea ce simplifică procedurile administrative pentru angajatori. Evaluarea contestațiilor va fi realizată într-un format transparent, de către o comisie multidisciplinară, compusă din specialiști în sănătate ocupațională, medicină a muncii, igienă și medicină clinică. Această abordare asigură obiectivitate, echilibru și încredere în procesul decizional, reducând riscurile de litigii și consolidând protecția juridică a angajatorilor și lucrătorilor.

4.4. Impactul social

Implementarea noului Regulament sanitar privind supravegherea sănătății lucrătorilor va genera un impact social pozitiv, materializat prin creșterea protecției sănătății lucrătorilor, prevenirea îmbolnăvirilor legate de profesie și profesionale și îmbunătățirea condițiilor de muncă. Introducerea unui sistem clar de responsabilități și a accesului extins la servicii specializate de medicină a muncii contribuie la consolidarea siguranței și bunăstării populației ocupate, reducând riscul excluziunii profesionale din motive de sănătate.

Prin asigurarea monitorizării post-expunere și a protecției lucrătorilor vulnerabili (minori, ucenici, lucrători la distanță și de pe platforme digitale), reglementarea favorizează incluziunea socială și menținerea capacității de muncă pe termen lung. Beneficiile se extind și asupra

angajatorilor, prin reducerea absenteismului, creșterea productivității și promovarea unei culturi organizaționale orientate spre prevenție.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Implementarea Regulamentului implică procesarea diverselor categorii de date cu caracter personal, în special date privind sănătatea, care sunt încadrate în categoria datelor sensibile. Impactul preconizat este unul controlat și gestionabil, deoarece toate activitățile de colectare, stocare și prelucrare a datelor sunt reglementate strict conform legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Prestatorii de medicină a muncii și angajatorii vor utiliza și transmite datele exclusiv în scopurile prevăzute de Regulament, cu implementarea măsurilor de protecție necesare. Reglementarea nu introduce noi riscuri semnificative asupra protecției datelor, ci consolidează cadrul existent prin digitalizarea uniformă a documentelor și prin standardizarea fluxurilor de informații.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Regulamentul nu conține prevederi care să afecteze diferențiat femeile sau bărbații și nu introduce mecanisme care ar putea genera sau accentua inegalități de gen. Normele se aplică uniform tuturor lucrătorilor, indiferent de sex, statut sau formă de angajare.
4.5. Impactul asupra mediului
Neaplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Proiectul Hotărârii Guvernului este pe deplin compatibil cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul securității și sănătății în muncă și transpune prevederi referitoare la supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor din 14 acte normative europene, după cum urmează: 1. Directiva 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă; 2. Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă; 3. Directiva 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații); 4. Directiva 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot); 5. Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru; 6. Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni, mutageni sau substanțe toxice pentru reproducere la locul de muncă; 7. Directiva 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (radiații optice artificiale); 8. Directiva 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă;

9. Directiva 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (câmpuri electromagnetice;

10. Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom.

Proiectul este aliniat la prevederile Cartei Sociale Europene, dar și la Recomandarea Consiliului din 18 februarie 2003 privind îmbunătățirea protecției sănătății și securității în muncă a lucrătorilor independenți (2003/134/EC).

În conformitate cu art. 31 din Legea nr. 100/2017, cu privire la actele normative au fost elaborate tabele de concordanță pentru actele Uniunii Europene transpuse, gradul general de compatibilitate a proiectului hotărârii de Guvern cu actul juridic UE fiind stabilit „compatibil”.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

a) *Obiectivul actului juridic al UE:* Directivele Uniunii Europene menționate anterior urmăresc consolidarea protecției sănătății lucrătorilor prin instituirea mecanismelor de prevenire, depistare precoce și gestionare a modificărilor stării de sănătate asociate expunerii la riscuri profesionale. Aceste directive stabilesc cadrul minimal pentru supravegherea medicală, monitorizarea expunerilor profesionale și aplicarea măsurilor de prevenție adecvate la locul de muncă. Proiectul Hotărârii Guvernului transpune aceste obiective și asigură integrarea lor în legislația națională, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova privind preluarea acquis-ului UE în domeniul securității și sănătății în muncă.

b) *Gradul de transpunere a actului juridic al UE:* Proiectul de hotărâre de Guvern asigură:

- transpune parțial articolul 2 și transpune articolul 10 din Directiva 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 131 din 5 mai 1998, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2024/869 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Directivei 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 98/24/CE a Consiliului în ceea ce privește valorile-limită pentru plumb și compușii săi anorganici, precum și pentru diizocianați;

- transpune articolul 14 din Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 262 din 17 octombrie 2000, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2020/739 a Comisiei din 3 iunie 2020 de modificare a anexei III la Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește includerea SARS-CoV-2 în lista agenților biologici care cauzează infecții la om și de modificare a Directivei (UE) 2019/1833 a Comisiei;

- transpune articolul 8 din Directiva 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații) publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L177 din 6 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima dată prin regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de adaptare la articolele 290 și 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene a unei serii de acte juridice care prevăd utilizarea procedurii de reglementare cu control;

- transpune articolul 10 din Directiva 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot) publicată în Jurnalul

Oficial al Uniunii Europene L42 din 15 februarie 2003, așa cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de adaptare la articolele 290 și 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene a unei serii de acte juridice care prevăd utilizarea procedurii de reglementare cu control;

- articolul 9 din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 299 din 18 noiembrie 2003;

- transpune parțial articolul 2 și transpune articolul 14, Anexa II, Anexa IIIa din Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni, mutageni sau substanțe toxice pentru reproducere la locul de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 158 din 30 aprilie 2004, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2024/869 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Directivei 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 98/24/CE a Consiliului în ceea ce privește valorile-limită pentru plumb și compușii săi anorganici, precum și pentru diizocianati;

- transpune articolul 8 din Directiva 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (radiații optice artificiale), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 114 din 27 aprilie 2004, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019;

- transpune parțial Anexa I și transpune articolul 18 din Directiva 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 330 din 16 decembrie 2009, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2023/2668 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 noiembrie 2023 de modificare a Directivei 2009/148/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă;

- transpune articolul 8 din Directiva 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (câmpuri electromagnetice) publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L179 din 29 iunie 2013;

- transpune articolul 4 alin. 6, 58 și 59, articolele 45-49 din Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 13 din 17 ianuarie 2014, așa cum a fost modificată ultima dată prin Rectificare la Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom.

a) *Argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta:* Regulamentul introduce clarificări suplimentare menite să asigure o aplicare unitară și eficientă a prevederilor legale, prin ordonarea procesului de supraveghere medicală, definirea clară a responsabilităților instituționale, consolidarea transparenței și uniformizarea fluxurilor informaționale. Aceste prevederi nu depășesc nivelul cerințelor minime stabilite de directivele aplicabile, ci urmăresc asigurarea unei implementări coerente și transparente în contextul

sistemului național. Totodată, acestea sunt necesare pentru buna funcționare a prestatorilor de medicină a muncii, a Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, a Inspectoratului de Stat al Muncii și a angajatorilor.

b) Măsuri normative necesare

Pentru asigurarea aplicării eficiente a prevederilor proiectului, se impune realizarea unui set de măsuri normative și administrative complementare. În acest sens, este necesară formarea și instruirea medicilor specialiști în medicina muncii, inclusiv prin programe de rezidențiat și formare profesională continuă, în vederea consolidării capacităților profesionale în domeniu.

De asemenea, este necesară elaborarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de examinare a contestațiilor privind aptitudinea de muncă, precum și stabilirea componenței nominale a acesteia, în vederea asigurării unui mecanism funcțional și transparent de soluționare a contestațiilor.

e) Reglementări similare în legislația statelor membre ale UE
Pentru referință și aliniere la bune practici europene, se menționează următoarele reglementări similare:

Prezentul proiect se aliniază bunelor practici europene în supravegherea sănătății ocupaționale, reflectate în Suedia prin prevederile și liniile directoare ale Autorității Suedeze pentru Mediul de Muncă (AFS 2023:15), în Germania prin Ordonanța privind asistența medicală preventivă în muncă (ArbMedVV), în România prin Hotărârea Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor și în Ungaria prin Decretul nr. 33/1998 (VI. 24) al ministrului agriculturii privind examenul medical și avizul de igienă profesională, personală și a postului.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

În vederea implementării eficiente a legislației Uniunii Europene în domeniul supravegherii sănătății lucrătorilor, a fost elaborat proiectul de Hotărâre a Guvernului.

Măsurile incluse în cadrul acestui proiect sunt indispensabile pentru crearea unui cadru juridic intern coerent, unitar și funcțional, care să permită transpunerea și aplicarea efectivă a prevederilor acquis-ului european referitoare la protecția sănătății lucrătorilor expuși factorilor de risc profesional.

Proiectul contribuie direct la armonizarea legislației naționale cu cerințele europene în domeniul securității și sănătății în muncă, prin consolidarea clarității normative, a responsabilităților instituționale și a eficienței mecanismelor de implementare. Aprobarea acestuia reprezintă un pas concret în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova și reflectă angajamentul ferm al statului de a alinia standardele naționale la cele aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene. Totodată, actualizarea reglementărilor interne asigură protejarea dreptului fundamental la sănătate, consacrat de Constituția Republicii Moldova și de Codul muncii, precum și aplicarea principiilor prevenției și securității ocupaționale stabilite prin directivele europene relevante.

Implementarea noului cadru normativ va contribui la crearea unui sistem modern și eficient de supraveghere a sănătății lucrătorilor, compatibil cu practicile europene, la consolidarea capacităților instituționale ale autorităților competente, inclusiv ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Inspectoratului de Stat al Muncii și Ministerului Sănătății, precum și la asigurarea funcționării eficiente a Registrului de monitorizare a lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă. De asemenea, proiectul va clarifica responsabilitățile angajatorilor și ale prestatorilor de servicii de medicină a muncii, va contribui la uniformizarea și standardizarea procedurilor medicale aplicabile lucrătorilor expuși riscurilor profesionale și va spori transparența și accesibilitatea serviciilor pentru lucrători.

Prin urmare, proiectul propus răspunde direct necesității de transpunere a actelor juridice ale Uniunii Europene și asigură un cadru normativ clar, echitabil și funcțional pentru

implementarea cerințelor minime în materie de securitate și sănătate în muncă, în conformitate cu standardele UE și cu angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului Hotărârii Guvernului, a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, compartimentul „Transparență”, Proiecte supuse consultărilor publice” și pe portalul guvernamental (www.particip.gov.md) și poate fi accesat la linkul: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/ministerul-sanatatii-anunta-initierea-elaborarii-proiectului-de-hotarare-de-guvern-pentru-modificare/14090>

Proiectul Hotărârii Guvernului a fost elaborat în cadrul unui proces de consultare interinstituțională și de transparență decizională. În acest scop, a fost constituit un grup de lucru format din reprezentanți ai autorităților publice centrale și ai instituțiilor cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă, inclusiv Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Centrul Republican de Boli Profesionale și Inspectoratul de Stat al Muncii. Totodată, la elaborarea proiectului au participat reprezentanți ai Comisiei Ministerului Sănătății „Medicina muncii și sănătate ocupațională”, ai mediului academic, inclusiv ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, precum și ai partenerilor sociali – organizații sindicale și patronale. Procesul de consultare a fost completat prin implicarea experților internaționali, inclusiv a reprezentantului Organizației Mondiale a Sănătății – Biroul de țară, precum și a președintelui Asociației pentru Prevenirea și Controlul Infecțiilor.

Implicarea acestor instituții și actori relevanți a asigurat o abordare participativă, echilibrată și fundamentată pe expertiză tehnică, contribuind la creșterea calității reglementării și la asigurarea unui cadru normativ coerent, aplicabil și conform cerințelor naționale și internaționale.

7. Concluziile expertizelor

În scopul respectării prevederilor art. 34 și art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, Hotărârea Guvernului nr. 1079/2023, cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor, se abrogă.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului de hotărâre va fi organizată în mod coordonat și etapizat, cu implicarea instituțiilor-cheie și a structurilor de suport relevante, în vederea atingerii obiectivelor propuse și a asigurării unei aplicări eficiente și conforme cu legislația Uniunii Europene.

Agenția Națională pentru Sănătate Publică va avea un rol esențial în procesul de implementare, participând la supravegherea sănătății lucrătorilor, la convocarea Comisiei multidisciplinare în sănătate ocupațională, precum și la publicarea și actualizarea listei cabinetelor de medicină a muncii.

Inspectoratul de Stat al Muncii va exercita controlul de stat asupra respectării noilor reglementări în domeniul securității și sănătății în muncă și va contribui, împreună cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică, la diseminarea informației către angajatori și lucrători, inclusiv prin organizarea de activități de instruire și campanii de informare și conștientizare.

Cabinetele de medicină a muncii, organizate la nivelul întreprinderilor sau autorizate ca prestatori externi, vor asigura efectuarea examenelor medicale obligatorii profilactice, monitorizarea stării de sănătate a lucrătorilor în funcție de factorii de risc profesional identificați, colaborarea cu angajatorii în actualizarea fișelor de evaluare a riscurilor profesionale, transmiterea datelor prevăzute de Regulament cu respectarea cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal, precum și participarea la procesul de soluționare a contestațiilor prin furnizarea documentației medicale relevante.

Evaluarea performanței implementării actului normativ va fi realizată prin monitorizarea unui set de indicatori-cheie, care vor permite aprecierea progresului instituțional și a impactului asupra sănătății lucrătorilor.

Printre indicatorii esențiali se numără:

1. numărul instituțiilor implicate în supravegherea sănătății lucrătorilor (cabinete de medicină a muncii);
2. numărul de medici specialiști în medicina muncii activi în sistem;
3. rezultatele supravegherii medicale, structurate după:
 - 3.1. tipul examenului medical obligatoriu profilactic,
 - 3.2. aptitudinea de muncă stabilită,
 - 3.3. factorul de risc profesional,
 - 3.4. domeniul de activitate economică,
 - 3.5. mărimea întreprinderii;
4. numărul lucrătorilor vaccinați în context ocupațional, după tipul expunerii;
5. numărul cazurilor de contestare a aptitudinii de muncă și rezultatul acestora;
6. indicatori privind absenteismul și afecțiunile legate de muncă, după disponibilitatea datelor.

Toate activitățile aferente implementării vor fi realizate în mod etapizat, în corelare cu termenele stabilite în proiectul de hotărâre și în actele normative subsecvente, asigurându-se coordonarea permanentă între autorități și prestatorii de servicii medicale, instruirea continuă a personalului implicat și integrarea treptată a noilor proceduri în activitatea curentă a instituțiilor.

Implementarea coerentă și eficientă a acestor măsuri va contribui la consolidarea sistemului național de supraveghere a sănătății lucrătorilor, la creșterea calității actului medical și la alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul sănătății ocupaționale.

Ministru

Emil CEBAN